

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

א קדושין סג: ט (על
די: ו' ט"ז, א) וקדושין פ"ג
ה"א, ט ש"ך למתני לקמן
ע"כ, ט ש"ך למתני לקמן
ע"כ, ט ו' ש"ך ע"כ.

גליון הש"ס

בהר"ן (ר"ה) בעמוד
הקודם) הבא שאני
בלומר ובר' ע"י בהר"ן
קדושין דף ג' ע"ב:

פירוש הרא"ש

ואמר לה באהת
התקדשי לי היום ובאהת
התקדשי לי לאחר
שאגרשך. אם אמר
לאשתו התקדשי לי בפרט
או לאחרי שאגרשך פשוט
ללא חזרה כיון דהשתא לא
נת מפסת קדושין היא
אבל מאת פניה דהשתא
נת מפסת קדושין והיא
מבעת ליה מדי דהיא
אנטיעות דמתני דמתני
כיון דהשתא פירש יחור
ויקדשו: מאי קא מדפריה
פדאן הוא לפדאן
אחרים. פדאן הוא יחור
להתנות לכשיפסיק ויחור
בשמותו שיחור וקדשו אצל
פדאן אחרים אין צדו
להתנות על מה שפירש
האחרים ואשה האחרים
דמיא להאשה הנקדושין
איהו ברשותו להקדשו
אלא מבעת גמ' הוא איהו
ברשותו שהתקדש לו בעל
כחה הלך א"ע' שנתנו
שניה בשעת מתיבת
קדושין לא חיילא שנת
אחר הקדושין: מתני'
בותר ביושבי יבשה.
אחת שאני רגילין לירד
ביום: שיהיה ממשותף
יושבי יבשה. שוקוף לירד
ליבשה: לא באו
ההולכים מעכו ליפו.
בגמרא מפרש איכא קאי:
הא מיורדי הים אסור
ולא באו ההולכים
מעכו לירד. למשום דהו
מועיל לא מיקרו יורדי הים
שורדי הים [באין] בכלל
יושבי יבשה: לא באו
ההולכים מעכו ליפו
בלבד. בכלל יורדי הים
הם ליאסור וגם יושבי יבשה
מיקרו:

פשוט דבעי רב הושעיא וכו' ה"נ דהו קידוש. דכי היכי דהתם אמר
לה לאחרי שאגרשך שינתה מרשותו שמתקדש היינו דומיא לאחרי שנקלסו
שיחולקין מרשות הקדש למצריך להו פדייה: **פדאן הוא.** המקדש קודם
שנקלסו חזרות וקדושות לאחרי שנקלסו דהואיל והוא הקדשין א"ע' ג'
דמזר ופדאן חזרות וקדושות לאחרי

תפשוט דבעי רב הושעיא ר' הנותן שתי
פרוטות לאשה ואמר לה באהת התקדשי
לי היום ובאהת התקדשי לי לאחרי
שאגרשך ה"נ דהו קידושין איתער בהו ר'
ירמיה אמר להו מאי קא מדמיתון פדאן
הוא לפדאן אחרים הכי אמר ר' יוחנן
פדאן הוא חזרות וקדושות פדאן אחרים
אין חזרות וקדושות ואשה כפדאון אחרים
דמיא איתמר נמי אמר ר' אמי אמר רבי
יוחנן לא שנו אלא שפדאן הוא אבל
פדאון אחרים אין חזרות וקדושות:
מתני' הנודר מיורדי הים מותר ביושבי
היבשה מיושבי היבשה אסור מיורדי
הים שיורדי הים בכלל יושבי היבשה לא
כאלו שהולכין מעכו ליפו אלא במי שדרכו
לפרש: **גמ'** רב פפא ורב אחא בריה דרב
איקא חד מתני ארישא וחד מתני אסיפא מאן דתני ארישא מתני הכי
הנודר מיורדי הים מותר ביושבי יבשה הא ביורדי הים אסור ולא כאלו
ההולכים

שלשים יום דמי * כלומר דלא מצי דהר ציה והיינו דמחדשין השתא
דמעיקרא נמי הוה קצירא לן דלמירה לגבוה כמסירה להדיט דמשום
הכי מקשינן פשיטא וכמו שכתבתי למעלה אלא דמעיקרא לא הוה
קצירא לן דעדיפא טפי אמירה לגבוה ממסירה להדיט אצל במסקנא
מחדשין דלמירה לגבוה אפילו בלא

מעכשיו מהניא כמסירה גמורה להדיט
דהיינו צמעכשיו ומהא שמעי' דהאומר
סלע זו לנדקה לאחרי שלשים יום דלא
מצי דהר ציה דלמירה לגבוה כמסירה
גמורה להדיט דמי. אצל הרשב"א ז"ל
כמד לאפשר דכי אמר הכי הני מיילי
אלינא דבר פדאן דקדושת דמיס
לא פקעה צדדי אצל לרבא ואצבי דק"ל
קדושת דמיס פקעה צדדי מוקמי
צרייתא כפשטיה ונהי דתקשי לרבא
מרווייהו בקדושת דמיס למה לי אפרש
דחיק נפשיה למימר זו וז"ל לומר
זו קתיי כדאשכחן דכותה צהש"ס
טובא"ט הלכך לדידו אפשר דנהי
דלמירה לגבוה כמסירה להדיט ה"מ
כמסירה גירדא בלא מעכשיו אצל
כמסירה דמעכשיו לא דאי אפשר
שתקנה יומר אמירה ממסירה הלכך
לדידו האומר הרי זו עולה לאחרי ל' יום
יכול לחזור זו ופלוגתא היא בירושלמי.
הרשב"א ז"ל: **פשוט דבעי רב**
הושעיא וכו' ה"נ דהו קידוש. דכי

הכי דאמר צמתני' שיכול להקדיש נטיעות הללו לאחרי שיפדו ומיילא קדושה עלייהו א"ע' ג'
כי אמר לאחרי שאגרשך א"ע' פ' שאתר שגירשה לא חזר וקדשה: לא שנו אלא שפדאן הוא.
הללו מרשות הקדש או מרשותו דין הוא שיהו חזרות וקדושות אצל פדאון אחרים אפי'
לפי שמיד שפדאון אחרים נסתלק רשות בעלים הראשונים מהן וכיון דהיה שעתא א"ח
להקדש שיחול עליהן צמר שעתא נמי כשהכניסום אחרים לרשותו לא חייל:
ואשה נמי כפדאון אחרים דמיא. לפי שמיד שנתגרשה יולאת מרשות הבעל לרשותו
ואין קידושין חלין עליה. וק"ל דרצה אשה לפדאן הוא דמיא שכסם שנטיעות הללו לפי שאין
יואלות מרשות הקדש או מרשותו מני לקדושינהו לאחרי שיפדו כך אשה
זו כיון שאינה יולאת מרשות הבעל או מרשות הקדש יוכלה להתקדש מענה
אפילו לאחרי שמתגרשה ויחולא לי דאי מניא אשה לקדש עממה לאשה ה"נ
דהיא היא דומיא דמקדיש נטיעות ממש אלא כיון שהתורה אמרה כי יקח איש
אשה ודברים כדן ולא אמרה כי תלקח אשה לאשה לא כל הימנה שכתבים
עממה לרשותו הבעל ומש"ה אמרי' צפ"ק דקדושין (דף ה:) דאי אמרה היא
היינו מאורסת כך אין צדצריה ממש אלא מתיין שהיא מוכנת לקדושה
האיש היא מבעלת דעתה ורלוונה ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של
התקדש והבעל מוכיחה לרשותו אלא חזר דקדושתו מנד האשה אלא מנד
דבעל ונגזי בעל כפדאון אחרים דמיא דבקדושין הראשונים היא
ברשותו ולאחרי גרושין יולאת מרשותו ומש"ה לא מניין למיפשט גבי
קדושין דחיילו מפדאן הוא דלא דמיין וכדכתיבנא ומפדאון אחרים נמי
לא מניין למיפשט דלא חיילי משום דלא דמי נמי לגמרי דהא הכא האשה ג"כ
מכנתת ואיכא לדמויי לפדאן הוא והיינו לירכא למיפשט מהא כלל כ"ג.
והרשב"א ז"ל כתב דנהי דבעינן לא איפשיטא הכא אפי"ה איכא למיפשט
מדאמר בצמכות צפרק א"ע' פ' (דף ט:) וצפרק צמרת דמכילתין (דף פו.)
נמי אית דאמרי הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו שדה זו שאני מוכר לך
לכשאקחנה ממך הקדושה דקדושה טעמא משום דכיון דבידו להקדישה
עכשיו א"ע' פ' שיהא זמן שלל רשות צידו צכך יוכל עתה
הוא להקדישה לכשיהיה הרשות צידו וזו גבי אשה הואיל והוא יכול
לקדשה עכשיו יוכל להקדשה ג"כ לאחר זמן וית' א"כ אמאי לא
פשיטין לה מהתם ז"ל דהאי רבי אילא הוא דקאמר לה מצמרת
דנפשיה ורבי ירמיה לא ידע לה ומש"ה מצביא ליה דלא מני
למיפשטא ממתניתין וממתנתין וכן נראה דעת הרמב"ם ז"ל
שכתב דמקודשת משמע דפשיט ליה מהיהא הלכך כי אמר
הכא דפדאון אחרים אין חזרות ומתקדשות אס התנה צשעת
ההקדש שיחול עליו אס תבא ליד אחר ויקחנה ממנו מהני אצל
כל היכא דלא אתני אפילו צבה לידו א"כ אינה קדושה כיון
דאפסקה אחר אלו דבריו ז"ל. ואינס נוחים אכלי דשאני התם
צדצרי אילא שצידו להקדישה עכשיו וכיון שצידו להקדישה
לאחר זמן אף מעכשיו הוא יכול להקדישה משא"כ צנטיעות
וצקדושי אשה שאותה קדושה שניה אי אפשר לה שתחול
עכשיו שכיון שהוא מתפסיק צהן קדושה ראשונה אי אפשר
לאותה קדושה שניה לחול עכשיו וכיון שכן איכא למימר
דלאחר שעה נמי דהיינו דלאחר פדייה וגירושין לא חיילא
כ"ג: **מתני'** מוסר ציושני היבשה. צבותן שאין קדושים
שחורי הראש אלא אנשים. בגמרא גסן מפרש טעמא:
הם עכשיו צים שסופן לעלות ליבשה דמפרש טעמא
בגמרא: ולא כלאו ההולכים מעכו ליפו. מפרש בגמרא
היכא קאי: ה' אסור אף צסומין. דכי קאמר מרואי חמה
לא שיהו הם רואים החמה קאמר דא"כ הל"ל מן הרואין
צלמוד שהרי כל הרואין הם רואין ג"כ החמה אלא ודאי
מדמדכר חמה שהחמה רואה אותם ולאפוקי דגים ועוצרין
נמכוון כדאיתא בגמרא [ע"כ]: אסור צקרחין וצבעלי צינום.
אסור צקרחין א"ע' פ' שאין להן שער וצבעלי ציבות
וא"ע' פ' שערין לצן: שאין נקראים שחורי הראש אלא אנשים.
בגמרא גסן מפרש טעמא: מן הילודים. שגולדים צבר:
מוסר צנולדין. צעמתיין להוולד: מחיר אף צילודים.
ופרכיין בגמרא גסן וכ"ש צנולדין א"כ אמאן קאסר: ה' אסור
צישראל ואסור צכופים. צישראל וכופים מצוין על
השבת ומקיימין אותה הלכך שפיר מיקרו צובתי צצבות:
מאולי השום. מתקנות עורא הוא לחלוש שום צצילי צבת לפי שהשום מצד
את הזרע וענת ת"ש מע"ש לע"ש: ואסור צכופים. דלמיה
נמי אורכי שום צצבר צצבות: מעולי ירושלים אסור
צישראל דמזוין לעלות ועולין: ומותר צכופים. דנהי
דמזוין אינס עוליס: גמ' חד סני לה ארישא. להא דמנן
לא כלאו ההולכים מעכו ליפו דס"ל דארישא קאי
ולקולא: ה' דהלין יושבי יבשה נינהו. משום ההוא פורתא
דהיינו מעכו ליפו שהן קרובין זה לזה לא מיקרו יורדי הים:
וחד סני לה אסיפא. ולחומרא דאפי' מי שדרכו לפרש
בכלל יושבי יבשה וכן נמי אפילו ההולכים מעכו ליפו
בכלל יורדי הים מדלא פירש מידי ארישא. וקיי"ל כמתן
דמתני לה אסיפא לחומר. וכתב הרשב"א ז"ל דמסתברא
דלינו אסור בכל מי שירד פעם אחת מעכו ליפו אלא צמי
שרגיל לירד שס תדיר אי נמי צמי שהיה יורד צשעת
נדרו מעכו ליפו. וצירושלמי פ"ג ה"ן אצבעא להו הנודר
מיורדי הים לאחרי שלשים יום וקודם שלשים יום נעשו יושבי
יבשה אי צמר שעת אמירת הנודר אולינן והשתא יורדי הים
נינהו או צמר חלות הנדר אולינן דהו לאחרי שלשים יום
ועתה צמי איהו מותר צבה ותלי ליה צפלוגתא דר'
שמעאל ור"ע דפליגי צפי' צמרת דמכילתין (דף פט.)
דאשה צאמרה מורה לאחרי שאנשא דר' ישמעאל
קצר דבתר חלות הנדר אולינן ועל מיצר ור"ע קצר
דבתר שעת אמירה אולינן ואין הבעל מיצר צקודמין
וקיימא לן כר"ע הלכך אסור צבותן שבהן עכשיו יורדי הים
א"ע' פ' צשעת חלות נעשו יושבי יבשה דבתר השתא
אולינן

גב א מ"י פ"ז מהלכות
אישות הל"ד סג
עשין מ"ט ט"ע א"ע ס' ק'
מ טפ"ד ז:
גב ב מ"י [פ"ד מהל'
מעילה הלכה יא]:
גב ג מ"י פ"ט מהל'
נדרים הל"ט ט"ט ט"ע
י"ד סומן ר"ח טע"ף ג:
גב ד מ"י ט"ט ט"ע ט"ט
טע"י ל':

תוספות

פדאן אחרים אין חזרות
וקדושו. שרי פדאן
לנפשו והרי שם דלין
אדם מקדיש דבר שאינו
שקונה עממה בנג דלין
צדו לקדשה עוד בעל
כחה אלא מדעתה והלכך
אימא מיבעי מי אמרין
כיון דאי אפשר לו לקדש
למה צפויין אחרים דמיא
ולא מצי מקדיש לה או
למה שתתא מיהא מצי
מקדיש לה דעתה וכיון
דכחאי גזולא מצי לקדש
לה לאחרי שיגרשה השתא
נמי יקדשה לפדאן הוא
למה הלכך מיבעי: הנודר
מיורדי הים מותר ביושבי
היבשה. שאין עומדין על
שפת הים דלין רגילין
ביום ויהיו אדם
העובר פעם אחת לזמן
מורה ואינו רגיל לעבור
שם לא מיקרי יורדי הים
והטור מיורדי הים מותר
ביושבי היבשה כגמ'
ביושבי היבשה. שוקוף לירד
ליבשה: לא באו
ההולכים מעכו ליפו.
בגמרא מפרש איכא קאי:
הא מיורדי הים אסור
ולא באו ההולכים
מעכו לירד. למשום דהו
מועיל לא מיקרו יורדי הים
שורדי הים [באין] בכלל
יושבי יבשה: לא באו
ההולכים מעכו ליפו
בלבד. בכלל יורדי הים
הם ליאסור וגם יושבי יבשה
מיקרו: